

Maak Asciiart

Asciiart is tekenen met tiemachine letters. ('art' is Engels voor 'kunst' en 'ascii' zijn tiemachine letters op de computer. Tiemachine letters zijn de gewone letters, die vroeger op tiemachines zaten.) Sommige mensen vinden asciiart maken een leuke hobby. Je moet steeds een puzzel oplossen over hoe je wat je wilt tekenen voor elkaar kunt krijgen met alleen maar tiemachine letters.

Smileys of emoticons

De meest eenvoudige asciiart zijn de smiley's. Als je bijvoorbeeld in een email een grapje maakt, kun je er :-) achter zetten. Van opzij gezien is dat een lachend gezichtje. Je kunt het gezichtje ook laten knipogen ;-) of pruilen: :- (en er zijn nog veel meer mogelijkheden. Ze worden ook 'emoticons' genoemd: ze drukken emoties uit. In HTML email worden vaak kleine tekeningen gebruikt, maar dat vinden de asciiart mensen natuurlijk maar niks.

Voorbeelden

```

      '  _
     { \/'o;=====
.-----'-'-'-'-'
'-'-'-'-'| /      ( _ \, / _ )      (o< -!      @..@      / _ ('>-
      /\/\          \_ | _/          //\          (----)      \__/_
      '---'         ( _/'\_)         V_/_         ( >_< )         L\

```

```

      WW
      \, ' / /      /__\
      _)'.. ' _      | oo |
(+)(+) ( _ _ -\      (|_()_|)
/      \           \__/_
\ -=== /          /|\| \
\      /          |||||
      _|_|_ ~-/_      |

```

```

@@@''''          //// ' \
@'' _ _ _        C--0-0--D      ~~~~~
II__ [w]         / \          | 0 0 |
{=====|       /   \        | 0  |
/o0--000        |_____|      \  /          |  |

```



```
 /-----\ | o |      ||      ||
|           | /  --\ |  \\.() .//
|-----/  |      |  //(\_)\\      (@_
|_|_| |_|_|      ||      ||      \\\_ \
|_|_| |_|_|      ||      ||      (____)
```

Leer Chinees lezen

Als je eenmaal Chinees kunt lezen, gaat het sneller dan een letterschrift lezen. Chinese tekens zijn, als je ze eenmaal kent, namelijk sneller door je hersenen te herkennen dan letterwoorden. Chinees schrijven gaat ook heel snel, Chinezen hebben geen steno nodig. Zo'n snel schrift is een vreugde om te kunnen. Ook zijn Chinese tekens gewoon mooi. En het is de meest geschreven taal. Dus dat kun je dan allemaal lezen. Bovendien wordt hetzelfde Chinese schrift gebruikt door mensen die hele verschillende talen spreken, in China en daarbuiten. Het Chinese schrift is dus heel geschikt voor mensen die verschillende talen spreken. Als je de basisstreepjes van de Chinese tekens kent, kun je Chinese tekens al veel makkelijker herkennen:

Figuur 1: heng horizontale streep, geschreven van links naar rechts.

Figuur 2: shu verticale streep, geschreven van boven naar beneden.

Figuur 3: pie Kromme streep, geschreven van rechtsboven naar linksonder.

Figuur 4: na Kromme streep, geschreven van linksboven naar rechtsonder.

Figuur 5: dian scheef mini streepje, 'punt', geschreven van linksboven naar rechtsonder.

Figuur 6: ti streepje, geschreven van linksbeneden naar rechtsboven.

Figuur 7: zhe Bocht: een horizontale streep eindigend in een verticale streep, geschreven vanaf links.

Figuur 8: gou Haak aan eind van een andere streep. Hier aan het eind van een heng.

Westerlingen denken vaak dat Chinees lezen heel moeilijk is. Maar dat is niet zo, het is maar wat je gewend bent. Bedenk eens hoe moeilijk Nederlands eigenlijk is: ik kan goed lezen, maar als ik een woord tegenkom dat ik nooit eerder heb gezien, dan moet ik het spellen en dat gaat dan heel langzaam: om iets echt snel genoeg te kunnen lezen, moet je ook in het Nederlands een woord al eerder gezien hebben.

Ook is spellen niet zomaar makkelijk. Alleen Spaans en Italiaans zijn echt fonetische talen. Dat houdt in dat iedere letter altijd dezelfde klank betekent. In het Nederlands is dat

niet zo: afhankelijk van letters eromheen moet bijvoorbeeld een z als een s uitgesproken worden. En voor een 'r' moet 'oo' langer dan anders. En dat is dan waar regels voor zijn. Er zijn wel 12 klanken voor de letter 'r'. Het is afhankelijk van de letters er omheen en er zijn geen duidelijke regels voor. Dus Nederlands is eigenlijk voor een deel een symbooltaal, net als het Chinees: je moet het geschreven woord/teken al kennen om het goed te kunnen uitspreken en om het snel genoeg te herkennen.

十 不 天 土

Figuur 9: heng voorbeelden

什 中 木 王

Figuur 10: shu voorbeelden

人 么 不 个

Figuur 11: pie voorbeelden

人 大 又 分

Figuur 12: na voorbeelden

六 京 门 认

Figuur 13: dian voorbeelden

打 汗 冰 我

Figuur 14: ti voorbeelden

Draag bij aan betere computerprogramma's voor iedereen

UNIX

30 jaar geleden gebruikten de meeste universiteiten UNIX-computers. Veel van de programma's waar het UNIX systeem uit bestaat, was gemaakt door mensen van universiteiten. Zij maakten dat als deel van hun werk, dus dat werd door de belastingbetaler betaald, dus door ons allemaal. Ook maakten zij veel programma's in hun vrije tijd. Al deze programma's werden over alle universiteiten verspreid, niet alleen binnen Nederland, maar over de hele wereld.

Toen gingen de bedrijven die de kern van UNIX maakten en verkochten, copyrights nemen op al die programma's die door al die vrijwilligers waren gemaakt. Iedereen moest voortaan voor die programma's betalen. Mensen moesten zelfs betalen voor de programma's die ze zelf gemaakt hadden! Ook brachten de UNIX-bedrijven verbeteringen aan in de programma's, maar ze hielden geheim wat ze hadden gedaan. Dit kan omdat computerprogramma's opgeslagen kunnen worden in een 'geheimtaal', die de computer wel kan lezen, maar mensen niet. Mensen maken de programma's in een leesbare programmeertaal. Dat heet 'de source' of 'de broncode'. Je kunt het programma dan compileren, dat is vertalen naar een taal die alleen door de computer gelezen kan worden. Dit heet de 'binary' of 'de executable'. Vaak is dit nodig, omdat het directe uitvoeren van de broncode vaak te langzaam is. Die UNIX-bedrijven hielden de broncodes van alle programma's achter en verkochten alleen de executables. Dit was erg lastig voor de gebruikers. Zij waren gewend om zelf even een verbetering aan een programma aan te brengen, maar dat kon nu niet meer, want ze hadden de broncodes niet. Ze konden dus hun werk niet meer goed doen. Ze werden afhankelijk van de UNIX-bedrijven: ze moesten smeken om verbeteringen die ze nodig hadden. En als toevallig maar weinig klanten diezelfde verbetering wilden, dan hadden ze pech, want daar konden die bedrijven niet aan verdienen.

General Public License

Op een dag, zo'n 25 jaar geleden, had een zekere Richard Stallman daar schoon genoeg van. Hij besloot dat hij iets moest doen zodat vrijwilligerswerk niet meer afgepakt kon worden en dat broncodes niet meer geheim gehouden zouden worden. Toen richtte hij de 'Free Software Foundation' op, de FSF. Ook stelde hij een copyright op, speciaal om vrijwilligerswerk te beschermen: de 'General Public License'. Het wordt vaak 'copyleft' genoemd. Software met dit copyright is 'vrije software'. Vrije software moet altijd met broncode worden geleverd, oftewel 'open source zijn', zodat je zelf de vrijheid hebt om het voor jezelf te verbeteren én te (laten) controleren of het programma geen stiekeme dingen doet waar jij niets van merkt als je het uitvoert! Ook mag je zoveel kopieën maken als je wilt en ze weggeven. Je hebt zelfs de vrijheid om kopieën te verkopen. Zolang je maar niet beweert dat jij het programma hebt gemaakt. En de naam van de maker moet er altijd erbij vermeld worden. Je mag de software veranderen en dat weggeven of verkopen, maar ook jouw veranderde versie moet dan vrije software zijn. En natuurlijk mogen de namen van alle makers niet ontbreken. Deze plichten beschermen de vrijheid van vrije software.

Vrije software wordt al heel veel gebruikt. Het is ook van goede kwaliteit. Ook wordt met vrije software geld verdiend: Bedrijven hebben vaak een speciaal programma nodig

dat nog niet bestaat. Ze betalen dan een vrije software programmeur om het voor hen te maken. Die kan dat veel sneller dan een normale software programmeur, want de vrije software programmeur wordt geholpen door alle bestaande vrije software, waar hij onderdelen van mag gebruiken (met naamvermelding) en waarvan hij heeft geleerd. Ook mag je om donaties vragen voor de vrije software die jij hebt gemaakt. En je mag vrije software bij elkaar zoeken, testen en op een schijfje te branden, en dat verkopen. Mensen betalen je dan voor dat werk, niet voor de software zelf.

GNU is not UNIX

Richard Stallman richtte ook GNU op. Een project om een vrije UNIX te maken. GNU betekent 'GNU is not UNIX'. Zelf maakte Richard Stallman veel vrije software die op UNIX computers gebruikt werden. Hij werkte ook aan een vrije UNIX kern (kernel). UNIX draait op grote computers (mainframes) waar 200 mensen tegelijk op werken, ieder met een eigen beeldscherm en toetsenbord.

Linux

Ondertussen waren er PC's, persoonlijke computers, voor één persoon. Daar werd natuurlijk ook software voor gemaakt. Een softwarefabrikant had veel geleerd van de UNIX-bedrijven over stelen van software en iedereen afhankelijk van je maken. Hij deed dat nog beter dan zij, waarbij hij het voor hem goed uitkwam dat PC's vooral gekocht werden door mensen die nog niets van computers wisten en dus niet wisten dat het veel beter kon dan wat hij hun verkocht. Hoog tijd voor vrije software voor de PC!

In 1991 was er al veel vrije UNIX software, maar nog steeds geen kernel. Toen bouwde Linus Torvalds, een student, met behulp van de vrije UNIX software een vrije UNIX kernel voor de PC! De eerste werkende vrije UNIX kernel. Deze kernel werd 'Linux' genoemd. Linux wordt nu door miljoenen mensen op hun PC gebruikt, samen met heel veel andere vrije software, vooral vrije UNIX software van het GNU project.

Voor Eigenwijze Mensen

Vrije software in het algemeen en vrije Unixen in het bijzonder, zijn heel geschikt voor eigenwijze mensen, omdat het zo gemaakt is dat je kunt samenstellen wat je zelf wilt. Het is gemaakt door eigenwijze mensen en die snappen dat jij het niet leuk vindt als voor je wordt beslist.

De koning der dieren

De mannetjesleeuw wordt de koning der dieren genoemd.

Pronken

De mannetjesleeuw heeft een een grote bos manen, alleen om te laten zien hoe sterk hij is. Die manen kunnen namelijk makkelijk stuk gaan, tijdens gevechten met andere leeuwen of met andere dieren. Alleen bij mannetjesleeuwen die de sterksten zijn, zijn de manen dus niet stuk (en mooi donker geworden). En alle andere leeuwen kunnen dat dus goed zien.

Gebruik van Kracht

De mannetjesleeuwen zijn de sterkste dieren van de steppe. Ze gebruiken hun kracht om andere mannetjesleeuwen weg te jagen bij de vrouwtjes, de jongen van andere mannetjesleeuwen te vermoorden, en het eten af te pakken van de vrouwtjes en van hun eigen jongen. Héél soms gebruiken ze hun kracht weleens om de vrouwtjes en hun eigen jongen te beschermen tegen een ander dier.

De leeuwinnen zijn op de mannetjesleeuwen na de sterkste dieren van de steppe. Zij gebruiken hun kracht om prooidieren af te pakken van hyena's en van wilde honden en, minder vaak, om zelf te jagen.

Jongen oppas

Als de leeuwinnen gaan jagen, verstoppen ze hun jongen in het gras. Soms worden die jongen dan gedood door andere dieren. Bij hyena's en wilde honden blijven er één of meer als oppas bij hun jongen, om ze te beschermen, maar leeuwen doen dat niet.

Jacht succes

De jacht van de leeuwinnen lukt in minder dan de helft van de keren. Bij wilde honden lukt de jacht bijna altijd. En ook de hyena's kunnen het veel beter dan de leeuwinnen. Dit komt doordat de wilde honden en de hyena's beter samenwerken: Ze verdelen de taken: sommigen moeten niet echt meejagen maar de prooi opjagen. Voor en tijdens de jacht maken ze geluiden om elkaar te laten weten waar iedereen is en ook om elkaar opdrachten te geven. We weten nog niet hoeveel ze aan elkaar kunnen duidelijk maken.

De leeuwinnen doen het heel anders. Eigenlijk jagen ze niet samen, maar tegelijkertijd. Ze letten wel op elkaar en helpen elkaar wel, maar ze kunnen veel minder aan elkaar duidelijk maken en daardoor kunnen ze niet echt samenwerken en daardoor gaat hun jacht minder goed.

Helpen

Er is nog een oorzaak dat de jacht van de wilde honden en hyena's beter gaat dan dat van de leeuwinnen. Als een wilde hond of een hyena tijdens de jacht gewond raakt, wordt hij/zij daarna door de andere wilde honden of hyena's gevoerd en beschermd tot hij/zij weer beter is. Als een leeuw tijdens de jacht gewond is geraakt, helpen de andere leeuwen haar helemaal niet. Al snel wordt zij gedood door andere dieren. Hierdoor durven leeuwinnen tijdens de jacht minder risico's te nemen dan wilde honden en hyena's. Als je minder risico's neemt, wordt je niet zo gauw gewond, maar je hebt ook minder succes.

Als de mannetjesleeuwen die bij een groep vrouwtjes leven wat ouder geworden zijn, worden ze op een dag verjaagd door jongere sterkere mannetjesleeuwen. Die vermoorden dan alle jongen van die oudere mannetjes. De vrouwtjesleeuwen worden dan verliefd op de nieuwe mannetjes en krijgen na een tijdje nieuwe jongen.

Tam worden

Andere gevaarlijke dieren zoals orca's en tijgers kunnen helemaal tam worden, maar leeuwen niet. Kleine leeuwjes die door mensen met de fles zijn grootgebracht zijn wel lief als ze klein zijn, maar als ze groot zijn gaan ze mensen opeten. In gevallen waar mensen een leeuw in huis hielden, begonnen de mannetjesleeuwen als ze volwassen werden met het vermoorden van puber-jongens. Die beschouwden ze als concurrent.

Tijgers die door mensen met de fles zijn grootgebracht blijven hun hele leven tam. Als ze slecht zijn opgevoed, kunnen ze wel onvoorzichtig met mensen omgaan en mensen met hun sterke klauwen en tanden verwonden. Maar ze kunnen goed opgevoed worden en dan zijn ze heel betrouwbaar. Er bestaat een dierentuin waar bezoekers tamme tijgers mogen aaien! Zonder gaas ertussen, anders zou ik het niet zeggen.

Orca's kunnen zelfs tam worden terwijl ze gewoon door hun eigen moeder zijn grootgebracht. Er bestaat een dierentuin waar bezoekers een kus krijgen van een orca! Met een bek die groot genoeg is om het mensenhoofd in één hap af te bijten! Toch doet die orca dat nooit, die tamme orca wordt beschouwd als volkomen betrouwbaar.

Waarom kunnen leeuwen niet en orca's en tijgers wel tam worden? In het wild leren orca's en tijgers heel veel van hun moeder. En orca's ook van hun vader en de rest van de groep. Als ze dat niet leren, kunnen ze later niet voor zichzelf zorgen. Ze moeten dus veel leren. Dus kunnen ze ook iets anders leren dan wat ze in het wild zouden moeten leren.

Leeuwen leren minder. Meer van hun gedrag is instinctief: het zit er in gebakken. Ze kunnen niet anders dan dat gedrag. Ze kunnen het niet anders leren. Leeuwen zijn dus meer machines. Moordmachines dus eigenlijk.

De koning der Dieren

Als je weet welk dier de mensen 'koning der dieren' noemen, snap je waar mensen de meeste bewondering voor hebben. En hoe de koningen van mensen zijn.